

عدد ۳۱ : (برنجی سنه) رمضان المبارک ۱۰ : ۱۳۱۷ ۰۰ پنجشنبہ ۰۰ کانون اول ۳۰ : ۱۳۱۵ افرنجی ۱۱ کانون ثانی ۱۹۰۰ (برنجی جلد)

امور اداره و تحریر بہ سنہ سلا نیکی
توفیق افندی نظارت ایدر .

ادبیات ، فنون و معارف و مطایبات
ادبیہ و شئون معارف و ترقیدن بحث
ایدر . تنویر افکارہ خدمت ایلر .

مجموعہ ادبیات

۱۷ ۱۳

امور اداره و تحریر بہ سنہ متعلق خصوصیات
ایچون توفیق افندی بہ مراجعت اولنور .

در سعادت و ولایات شاہانہ ایچون بر
سنہ لک آہونہ سی یکر می بش غرو شدہ .
آہونہ اجرتی بر بنہ پوسنہ پولی قبول
ایدیلیر . سرکنزی شمدیلک باب عالی
جادہ سندہ عطار بورغاکی افندیلک
دکانیدر .

استانبول ایچون نسخہ سی : ۱۰ پارہ یہ در . شمدیلک پنجشنبہ کونلری نشر اولنور ۰۰ ولایات شاہانہ ایچون نسخہ سی : ۲۰ پارہ یہ در .

آبادك تأثيريله مسرت اينجده قابردى .
اولشنه دار يردن آرزو ايتيمهرك
آرييليردم . . . يواش يواش كيتديكم
بولردن دوز، اقامتگاهمه عودت ايدرم!
اوت ايستيمهرك . . . آرييليردم !
كوكل هرمنظره سى . هر يديعه سى ياده
انديشه ماضى يى اخطار ايدن اورلردن
آرييلمق ايستمزدي . . .

آه . . . فقط - شمدى بومنا -
ظرى ، بنم يالكيز قليم ، سرك ايسه بر
جفت قره كوزلريكك كورمامكه محكوم
اولديغى دوشونديكه جيلديرمه درجه لرينه
كليورم ! باشم دوشور، كوزلرم قاراريسور،
كنديمى غائب ايديسورم . فقط . . . بوكا
الدين . . . آغلامقدين . . . بشقه نه كليز . . .
هپسى اقتضاي روزكار دكلى ؟ . . .

بغير ميوه حرمان ويار نوميدى
برى نداد نهال اميد وارى ما
— بكموز — ۲۸ مارت سنه ۳۱۵
غريب خرابانى

شعر

خجړده

— حنين حامى بكه —

الحانى بوييدارى صبحك بكا اصلا .
كوسترميه حكيمى عجب آثار شيبات ؟
روحم ازباير بار نقينده حياتك
بندن قاچيور بويله جه آمال سعادت
هر ساعت عمرم بكا برعصر محن را
رفسان بولورم پيش خيلنده مائى
برطل عدم در بكا ابواه بو آنى
بخش ايليور اعصاب وجوديمه لرزه
بد بخنى احوالى كوردكه كولومسر
آرامكهك نرده در اى نشه واميد !
سز اوليكز باري بوختم كې نام
بر برق نازندكى ، طاعنه كى سيسلر !
خندانى كلزار صفاي طويه م بن
هر شى ، آطه لر، مشجره ، فوشلر، بواغاجلر
دائم سنى سويلر بكا دالم سنى سويلر
ايوامكه اولدم باقكز حزن ايله يكتن
مظلم كورينور ديدمه الوان سحاب
برخنده كليز سممه كريان اولان اختر
هيات ! ايدرك بويله جه بن حسمى غائب

يشمده ، اوكمده كورورم حسمى هر آن
— كوزتبه ۱۲ ايلول : ۳۱۵ —
آقشهرلى عبدالسلام افندى زاده :
احمد عوفى

سياحات

غرابى

غوندولسز ونديك

غز تلرده وكتب جغرافيه وسياحته
ونديك شهرينك احواله دائر معلومات
اوقويانلرجه « غوندول » كه سرك مدلولى
مجهول دكسدر . بوكه ونديك شهرى
تشكيل ايدن وهر برى برسوقاق حكمنده
بولنان بى نهايه قسالرده واسطه نقليات
عموميه اولان بر نوع صندالدركه ونديكه
كيدنلر بولنر راكب اولوب قائلر اينجده
برماهتاب عالمى اجرا ايتزمسه ونديكى
بحق كورمش اولمز .

اشته ترقيات مدنيه ، كيم بيابر قاج
بيك سندن برى ونديكده موجود اولان
شو غوندوللرى ده ميدادن قالدبرمق
استعدادنى كوستريور . وقتيله استانبولده
بوغاز ايچى وقاضى كوي آطلر جهته
واپور ايشلمزدن اول كترتله موجود
بولنان بش جفته قايلردن شمدى آنچق
نمونه اوله رق بر ايكى دانه سى قالمش
اولدينى كې نريبا ونديكده كى غوندوللر ده
غائب ، كوچك استمبوللر ك انلر كرينه
قائم اوله جنى شمديدن حكم اوليور .
فى الحقيقه بر چوق ونديكيلر غوندوللر ك
رينه استمبول استعماله مخالف بولنور .
لرسده هر مملكتده امشالى كورولديكى
وجه ايله ونديكده دنخ بويله مخالفتلرله
برابر استمبوللر جوقالمقده وبر كون
كلوب غوندوللرى ميدانده غائب ايدى جكى
حسن اولمقده در .

چينده ييل باشى مراسيمى

چينيلر سنه شمسيه بى دكل سنه
قريبى استعمال ايتكمده اولدقلردن
هراوج سنه در كره ييل كييه اعتبار
اولنور . سنه نك سوكنجى اينده بالجله
اهالى ييل باشى شللكرى اجرا ايچون
اقتضا ايدن تداركاتى اجرا ايله مشغول
اولور . سنه باشك حلوئندن اون كون
اول بر آى مدت ايچون دوائر حكومت

تعطيل اولنور . سنه باشنده چينده هر كس
تعاطى هدايا ايلر ايسده ويريله جك .
آله جق هديه لرك مطلقا جفت اولسى
لازمه دندر . چونكه چينيلر نظرند
اعداد منفرده نخسه واعداد مزدوجه ايسه
خير علامت اولمق اوزره تاقى ايدلشدر .
چينيلر ك ييل باشى مناسبتيله سنه نك
صوك اينده اجرا ايلدكلى نه بانك اك
برنجيسى « سنه جوركى » دتيلن بر شينك
تداركى تشكيل ايدر . سنه باشك حلوئندن
بر هفته اولده مطبخ الهه سنك يورطيسى
اجرا ايديلر . بوالله على الاكثر اخشابدن
وياخود طوبراقدن معمول قبا وكوچك
بر هيكلدن عسارت اولوب مطبخلرده
اوجاقلر ك اوزرند بر موقع احترامى
واردر . اوجيوز آلتش بش كون
ظرفنده بو هيكل اوزرند بريكن توز
وقوروم سيلكيلر ك الهه نك توالتى اكمل
اولنور . چينيلر ك اعتقاد باطلنه كوره
هر سنه بدايتده بالجله ميوه لردن مركب
اوله رق سنامه بر مجلس مخصوص العقاد
ايلمك و مطبخ الهه سى ده بوجلسده
حاضر بولمق مقرر اولديغندن كنديسى
تميز برقيافت ايله مجلس عمومى مواجهه سته
چيقارمق لازمه خالدين ايمش . بونك
ايچون تام بر هفته مدت مطبخ الهه سى
سنامه عد اولنوب آنك نامنه بر آيين
اجرا ايدلر . برده سنامه عقد اولنان
مجلس عمومى بى متعاقب معبودلر ك طاقله
روى زمينه ايترك بر هفته مدت بتون
اولرى نظر نقبتشدين كچيردكلى ده
چينيلرجه معتقد بولنديغندن هر كس
اقامتگاهى معبودلر اى وتميز كوسترمك
اميله اقتضا ايدن تظهيرانى اجرايه مجبور
بولنور .

ييل باشى مراسيمى زمانلرند چينيلر
زمينه ييسلك دوشمه سنه اهتمام ايلدكلى
كې هر طرفده توزلى ، اورومچكلى
سيلكمكهده اعتنا كوسترلر . خانه
معبودى نامنه بر دفعه ده بوزلرجه كستانه
فشنكى باقق صورتيه ابراز مراسم
احتراميه ايلرلر . ييل باشندن بر كون
اول هر شهرده فضاليت عظيمه اجراى
حكم ايدر . يوم مذكوره افشامه
طوغرى هر طاقله اعضاسى اك فاخر
لباسلر كير ، خانه نك اك باشلى او طه سى
صالونى مكمل سورتده تنوير اولنور .
بواوطه نك اورتمسند مراسم دينيه
ايفاسنه مخصوص بر ماصه بولنديريلر .
بوماصه نك بوقارى طرفنده بر آرقه لقى
صنداليه و آنك اوزرندده اوج تصوير
وهر تصوير ك اوكنه برقدج جاي وبر

قدح شراب موضوع بولنور . ماصه
اوزرند سنه نك اون ايكى آينه مقابل
اولق اوزره اون ايكى قدح شراب
ايله ميسولر ، سبز لر ، موملر ،
جوركلر ، بالق ، خنزير انى و طساوقدن
مركب اوج طباق يلك موضوع بولنور .
ماصه نك نهايته طوغرى اصابت برده
قرمزى برخالى پارچه سى بولنور كه بتون عائله
خلقى بونك اوزرند ديز جوكر ، بردما
ايديلر ، متعاقباً ماصه اوكنه موضوع
هيكلر قالدبريلوب بولنور بياكت يالديزلى
كاغد ايله باقارلر ، متعاقباً طوب طرزنده
يايلمش اوج فشنكى آتشله بوب باقارلر .
بومراسمك اجرا سندن صكره عائله خلقى
جملة مطبخه اينوب سياحت سماويه سندن
عودت ايتمش اولدينى مظنون بولنان
مطبخ الهه سنك نامنه بر آيين اجرا
ايدرلر بوندن صكره عائله نك بر لوحه ده
اساميسى محكوك و محرر اولان ويا تصاویری
موجود بولنان اجداد ذكورى نامنه ده
بر آيين اجرا قانور . هر بر تصوير ك اوكنه
بركسه ييشمش برنج ، برقدح شراب ايله
چينيلر ك يلك يلك ايچون چاتال مقامنده
استعمال ايلدكلى دكسكلردن ايكيشر
عددى قونيلر .

سنه عتيقه ختام بولوب تام سنه
جديده حلول ايدى جى زمان هر طاقله نك
بيوك كوچك بالجله اعضاسى باق اوزرند
بولمق قاعده دندر . سنه جديده حلول
ايدى هر كه شكرلى شرابه بايرلش
ييل باشى جوركى توزيع ايديلر . كوش
طوغار طوغمز هر كس سوقاغه چيقه رق
شهر ك معبودلر ، اجداد مزارلر بى ،
وخضم واقرباسى زيارته شتابان اولور .
بوزيارلر ، بوجميتلر سسكز اون كون
دوام ايدر . ييل باشك حلوئندن اعتباراً
بالجله مغازلر ، دكانلر قابانير . يالكريميه
وساژه صانان سركيلر آجيق بولنور .

مارسيلاده تجارت دارالفنونى

مارسليا شهرى پارسدن صكره
فرانسه نك اك بيوك بر بلده سى اولدينى
حاله دارالفنونلر حقننده يك قديمندن
برى مرعى بولنان بر اصوله رطيه
شمدى يه قدر شهرمه كورده بردارالفنون
تأسيس اولميش ايدى . مارسليالير
شوقصانى جبر ايچون طرف حكومتدن
اقتضاي حالك اجرا سنى مطالبه دن خلى
قاله مقدمه بولنديغندن معارف ناظرى
نهايت مارسليا شهرينك حاك واستعدادينه

موافق بردار القنون وجوده کثیر باشد
موافقت کوسر مش، بونک ایچون معارف
بوده سته ایکی یوزبیک قرانق تخصیصات
قید اولمشدر .

مارسلیا تجارت دارالقنونی شمعی به
قدر اوروبا ملکتلرینک هیچ بریسنده
امثالی کورولمهش بر مؤسسه معارف
اوله جقدر .

—

مستشرقیندن یاسی نینک وفاتی

عن اصل مقتدر بر رسام اولدینی
حالد مدت مدیده ممالک شرقیه سیاحت
ایدرک عثمانلی ، فارسی ، عربی لسانرله
السنه شرقیه سائره کسب وقوف ایتمش ،
اوروپا به عودتده شرقه دائر بک جوق
رسمی آثار نشرینه موفق اولمش بولنان
(یاسی) بوکره تجمش اوج یاشنده اولدینی
حالد وفات ایلمشدر .

بومستشرق مشهور ممالک شرقیه ده
وقوعبولان سیاحتاری ائساننده هر قوم
وقیله نیک طرفاسیله کوریشهرک بولردن
اوقدر فقرات لطیفه استماع وحفظ
ایتمشیدی که بالآخره حافظه سی خزینه
مطایبات حالی آلمشیدی . (یاسی)
لطائف شرقیه ی اوروبالیرله لذتله
اوقونمقده اک زیاده موفق اولمش بر
مستشرقدر . قلمی قدر فیرجه سی ده
نزهات طریضانه دن حصه یاب اولمش
بولدیفندن قارئلری حسن بیانی درجه -
سنده ظرافت رسامانه سنک آتاری اولان
دلپذیر تصویرانده مفتون اولورلر
ایدی .

کندیسی خطه مصریه یی ، ممالک
ایرانیه یی ، عربستانی کشت وکذار ایله
برجوق اقوامک احوال وعاداتی حقنده
تدقیقاته موفق اولدقدن صکره درسماده
کلمش ، بوراجده خزان معرفت شرقیه
حقنده برجوق تدقیقاته موفق اولمشیدی .
اواخر ایام حیساننده (تورن) شهری
جوارنده غایت ظریف برصیقه اشترا
ایدرک اوراده اختیار اقامت ایله لطائف
بیسانانه مفتون اولانلری اوراده قبول
وبر لسان ظرافت بیان ایله نقل
وحکایه ایله بکی فقرات لطیفه نیک استماعیله
مسافرلری منون ایلر ایدی .

ایتالیانلر معلومات ومعارف شرقیه نیک
بر خزینه قیمتمداری اولان (یاسی)
حقنده بعدالوفات بک جوق آثار احترام
ایزاز ایلمشدر . حتی نامنی ابقا ایچون

قریباً برده هیکل رکنر ایدیله جکی اوروبا
غزیه لرینک جمله روایتنددر .

نقد

منتخب کتب

بلجقاده مسکرات ایچمش عملیه
مکافات

اوروبا ممالک مختلفه سنده عملیه یی
مسکرات استعمالندن واز کچیرمک اوزره
درلودرلو جمعیتلر تشکیل ایلدیکی معلومدره
بلجیقایلر ملل سائره به امتثالاً
بوجعیتلره اهمیت ویرمک ایله برابر بعض
صنایع ومعادن قومبایه لری عملیه یی
مسکرات استعمالندن واز کچیرمک ایچون
غایت عملی تدبیرلر اتخاذ ایلمشدر . برسنه
ظرفنده میخانه یه کتمیوب ایشنه کوجنه
حسن دوام ایدن عملیه سته نهایتنده
مکافات تقدیه اعطا اولئیور . بوسورتله
۱۸۹۶ سنه سنده بالکتر بر قومبایه به منسوب
یکرمی . ۱۸۹۷ سنه سنده ۳۱ و ۱۸۹۹
سنه سنده ۴۹ عملیه مکافات آلمشدر .
بوسنه بالکتر بر قومبایه عملیه سنندن
مسکرات استعمال ایتمیلر ۵۰،۰۰۰ فرانق
مکافات توزیع ایلمشدر . بومکافانک بر
مقداری تقدأ ویر مقداری ده معدن
کوری اوله رق اعطا قلمشدر . ایکی ،
اوج اعضاسی عملیه دن اولدقلری خالد
مسکرات استعمال ایتمین بعض عائله لره
اوج یوز فرانق قدر مکافات تقدیه ایله
۱۲۰۰۰ کیلو کوردن عبارت بر مکافات
عینه اصابت ایلمشدر .

عملیه یی مسکرات استعمالندن فارغ
ایتمک خصوصنده بوسورتله مکافات
اعطاسی جمعیتلر واسطه سیله تشویقات
اجرا سنندن زیاده تأثیرات حسنه کوسریور .

•••

لهستانک مرکز اداره سی اولان
وارششوا شهرنده اهالی یی مسکرات
لهمما کندن ومیخانه لره وقت کچیرمکدن
منع ایتمک ایچون ایسه بشقه بر طریق
دوشولمشدر . بعض ارباب همت عوام
اهالی به مخصوص بر تیارو کشتاد ایدوب
یکرمی اونوز یاره مقابلنده اهالینک اک
کوزل واک مکمل تیارو اثرلری تماش
ایده بیلملری تأمین ایلمشدر . برطاقم
السانیت پروران ایسه غایت جزئی بر
مبلغ مقابلنده کتاب مطالعه اولتور وچای
ایچیلیر . متعدد قرائت سالونلری وجوده
کثیر مشلردر . عوام اهالی میخانه کبی
پیس ، متعفن یرلرده وقت کچیره جکلرینه

بورالره دوام ایله یکرمی اونوز یاره مقا -
بلنده هم ایستکلری کتابلری مطالعه
ایتمکده ، همده جای ایچهرک اکامکده
ایتمشدر .

خریطة سما

پارس غزیه لرینک افاده لرینه کوره
شمعی به قدر مختلف رصد خانه لر طرفندن
کره سما نیک مختلف قطعاننک آلمش اولان
فوتوغرافلری بر آرایه کتیروب بوندن
بر خریطة عمومیه ومتعاقباً دخی براطلس
وجوده کتیرمک اسبابنک استکمالی
حقنده تعاطی افکار ایتمک اوزره قریباً
پارس رصد خانه سنده اوروبا و آمریکا
رصد خانه لری مرخصلرندن مرکب بر
قونفره تشکیل ایده جکدر .

خریطة سما ایله اوله بر اطلسک
طبع وتمثیلی مصارف مهمه اختیاری
مستلزم اوله جفندن قونفرده مصارف
عمومیه دن هر حکومتیه عائد اوله جق
حصه نیک مقداری ده تعیین اوله جقدر .

—

شوندن بوندن

ممالک مختلفه عالمده برسنه ظرفنده
استخراج اولسان غازک مقداری بش
میلیار فالونه بالغ اولمقده در . مقدار
مذکورک نصفی آمریقادده ۲ میلیارد
میلیون فالونی روسیاده ومتباقی سی ده
آوستریا ، سوماترا ، جاوا ، قانادا ،
رومانیا ، هندستان ، زابونیا و آلمانیا
حاصل اولمقده در .

۱۸۹۹ سنه سنده ممالک مختلفه ده کی
آلتون معدنلرندن اخراج ایدیله جک
آلتونلرک ۶۸ میلیون لیرا قیمتده اوله جق
تخمین اولئیور . مقدار مذکور ۱۸۹۸
سنه سنه نسبتله اون میلیون لیرا راده سنده
زیاده در .

سنه مذکورده ظرفنده جنوبی
آمریقادده کی معدنلردن ۲۱،۲۰۰،۰۰۰
آوستریا ده کی معدنلردن ۱۵،۶۰۰،۰۰۰
و آمریقادده کی معدنلردن ده ۱۴،۸۰۰،۰۰۰
لیرالقی آلتون استخراج ایدلمش اوله -
جقدر .

قارت دوویریت تاریخی

ممالک متعدده استعمالی فوق العاده
تعمم ایتمش اولدینی خالد یوانش یوانش
ملکتیزده هرکسک استعماله باشلامش
اولدینی قارت دوویریتلرک تاریخچه دائر
اخیراً بعض معلومات مصادف نظر
مطالعه من اولمشدر .

قارت دوویریت استعمالی اوروبا یاجه
یک اسکی دکل ایتمش . فرانسر
مورخلرینک اشعارینه کوره قارت دوویریت
ویریت استعمالی آنجیق اون بشنچی لوبی
زماننده باشلامشدر . فقط جهانک ممالک
سائره سنده اوتار یخندن اولده قارت دوویریت
ویریت استعمال اولدینی محققدر . از جمله
چینده کی ماند اولنلر یک اسکی زماندن بری
قارت دوویریت استعمال ایدرلر ایتمش .
فقط بونلرک قارت دوویریتلری اوروبا -
لیلرک کی کبی کوچک برکاغد بارجه سنندن
عبارت اولمیوب بزم تیارو برده لری جسماننده
برشی ایدی . بونلر اوزون بر دکنتک
اوزرینه صاریله رق طومار شکله قونیایر
وبوصورتله درت بش کشی به تودیع
ایدیلرک هرکیمه کوندربیلورسه آنک
خانه سته ایصال اولتور ایتمش .

اگر چین ماند اولنلرینک شوطاتی
اوروباده تعمم ایتمش اولسه ییدی بیل باشی
زماننده بتون اهالی یی قارت دوویریت
ناقلی حالته کتیرمک ضرورت حکمنی
آله جق ایدی .

فرانسه ، فلنک ، آلمانیا ، ایتالیا
شمعی قارت دوویریت کبی کاغذلرک
استعمالی اون سکرنجی عصرده تعمم
ایتمشدر .

۱۹۰۰ سرکیسی

پارنده انشا ایدلمکده اولان ۱۹۰۰
سرکیسی الشآت عمومیه سیچون یوز
میلیون فرانق (درت ییچق میلیون عثمانلی
لیراسی) صرف ایدیله جکدر . سرکی مدتی
ختام بولدقدن صکره ایکی کوبری ایله
ایکی دانه دن و برده جسیم لیمونلقدن ماعدا
بالجمله اینیه سی بیقبله جقدر . بیقچیلره
ویرله جک اینیه نیک انقاضندن آنجیق فرق
میلیون فرانق آله ییله جکدر .

یکی کتابلر

ماخص اصول تنقیظ

برنجی جزئک برنجی فورمه سی جیقیدی
اذکیای شیانه دن الیاس سکونی بکک
«ماخص اصول تنقیظ» نامیله تحریر
ونشرینه موفق اولدقلری اثرکیزینک
مطالعه سنی جمله به توصیه ایلرز .

«ماخص اصول تنقیظ» شمعیلک
اون بش کونده بر فورمه نشر اولتور .
مرکز توزیعی : عطار یورفاکی افندیکنک
دکانیدر .

ترجمان حقیقت مطبعه سنده طبع اولمشدر .

صاحب امتیاز : محمد اکرم